

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

KRAJOBRAZ PRIORYTETOWY

CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Nazwa krajobrazu: Żabi Kraj

Kod krajobrazu: 24-512.22-047

Położenie administracyjne: Gmina Jasienica, Powiat bielski;
Gmina Czechowice-Dziedzice, Powiat bielski;
Gmina Skoczów, Powiat cieszyński

Katowice, Warszawa
2025

Projekt realizowany na zlecenie
Województwa Śląskiego
(Umowa CRU WSL nr 1462/GN/2021)

Wykonawca prac:

Konsorcjum w składzie

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska
(Lider Konsorcjum)

UNIwersytet ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Uniwersytet Śląski w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
(Partner Konsorcjum)

Akademia Śląska (dawniej Wyższa Szkoła Techniczna)
w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

Kierownik naukowy Audytu:

dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach

fot. okładka:

Stawy w okolicach Pierścica – czapla biała, widok z ulicy Marii Wardas w kierunku południowym (fot. Urszula Myga-Piątek)

1 METRYCZKA OGÓLNA KRAJOBRAZU

Nazwa Krajobrazu	Żabi Kraj
ID	1333
Kod krajobrazu	24-512.22-047
Typ, podtyp krajobrazu	6a - Sztuczne zbiorniki wodne
Typ rzeźby terenu*	C - Krajobrazy pagórkowate
Kod mezoregionu*	512.22
Nazwa mezoregionu*	Dolina Górnej Wisły
Typ krajobrazu naturalnego*	Wyżyn i niskich gór; Dolin i Obniżeń
Nazwa krajobrazu naturalnego*	Krzemianowe i glinokrzemianowe - erozyjne: pogórzy; Zalewowych den dolin - akumulacyjne: Równin zalewowych w terenach nizinnych i wyżynnych
Kod podokręgu geobotanicznego*	C.7.1.c
Nazwa podokręgu geobotanicznego*	Doliny Wisły "Ustroń - ujście Skawy"
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej*	3
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej*	Nadrzeczny łęg jesionowo-wiązowy
Kod regionu historyczno-kulturowego*	III.C.1
Nazwa regionu historyczno-kulturowego*	Śląsk Cieszyński, część podgórska, zurbanizowana
Położenie administracyjne	Gmina Jasienica, Powiat bielski; Gmina Czechowice-Dziedzice, Powiat bielski; Gmina Skoczów, Powiat cieszyński
Powierzchnia (ha)	764,57

*podano dla jednostki dominującej

2 CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Krajobraz dolinny – kompleks kilkudziesięciu wzdłużnie ułożonych sztucznych zbiorników wodnych o różnej wielkości w dolinie górnej Wisły, tworzących ciąg z południa na północny-wschód od Skoczowa (okolice Pierścica, Kowala, Roztropic i Iłownicy), wzdłuż niewielkich dolinek potoków Bajerki, Iłownicy i Wapiennicy. Krajobraz stawowy, o funkcjach hodowlanych (głównie karpia). Tło krajobrazowe stanowi system stawów o lokalnych nazwach: Podgórskie (złożony z grupy stawów rozdzielonych charakterystycznymi żebrowymi groblami), zespół stawów Podgórze w okolic Kowalów, a także dalej na północ stawy o nazwach własnych m.in.: Nowy, Młyński, Pośrednik, Nierodek, Borek, Granicznik, Rysina, Palaczy, Starości, Łężny, Przedziałek Iłowiecki, Prząd Wielka, Książak Landecki.

Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- zastosowania algorytmu, w zakresie kryterium reprezentatywności z uwagi na zachowaną czystość formy rozumianej jako fizjonomicznie nieprzekształcona forma użytkowania, a także ze względu na wyrazisty i doskonale zachowany styl krajobrazowy (w tym fizjonomiczny i funkcjonalny); ponadto krajobraz stanowi modelowy, klasyczny przykład podtypu krajobrazu sztucznych zbiorników wodnych (stawów) w dolinie górnej Wisły. Fragment dużego obszaru powszechnie znanego jako Żabi Kraj;

- z kryterium ważności z uwagi na wielowiekową historię i tradycję gospodarki stawowej, o wysokich walorach przyrodniczych (obszary Natura 2000) i widokowych. Malowniczy krajobraz z licznymi groblami, o dużej wartości ekologicznej, społecznej i kulturowej.

3 WALORY KRAJOBRAZOWE

Walory przyrodnicze

Bardzo bogaty ekosystem stawów w dolinie górnej Wisły. Wspólnie z innymi kompleksami stawów w dolinie górnej Wisły stanowią największy w Polsce obszar łęgowy ptaków i obszar ich gniazdowania, a także strategiczny obszar odpoczynku ptaków w migracji wiosenno-jesiennej. Do najważniejszych gatunków ptaków z 313 tu stwierdzonych (w większości umieszczonych w Czerwonej Księdze Zwierząt) należą: ślepowrony, bąki bączki, podgorzałki, kropiatka, perkozy zauszniaki, rybitwy, krwawodzioby. Większość krajobrazu objęta ochroną jako obszar ochrony ptaków Natura 2000 Dolina Górnej Wisły PLB240001. Stawy są także miejscem do rozrodu płazów: rzekotek, kumaszek, traszek, żab, ropuch czy grzebiuszek. Na brzegach zachowane fragmenty zbiorowisk łęgowych. Roślinność wysoką reprezentują zarośla wierzbowe i topolowe. Fragment krajobrazu w rejonie Roztropic objęty ochroną jako specjalny obszar ochrony siedlisk Pieńściec PLH240022

Walory kulturowe

Krajobraz o historycznym założeniu gospodarki stawowej w dolinie górnej Wisły. Liczne łowiska karpia, i tzw. rybaczówki. Fragment dużego obszaru na pograniczu województwa śląskiego i małopolskiego zwanego Żabim Krajem, którego historia sięga działalności rybackiej Cystersów (XII-XIII w.).

Fizjonomia krajobrazu

Krajobraz o bardzo zróżnicowanej, zgeometryzowanej strukturze. Stawy rozdzielone groblami, tworzą mikrownętrza krajobrazowe. Szerokie otwarcie na tereny rolnicze na wschód od Skoczowa i Pierścica. Liczne ciągi widokowe, m.in. wzdłuż dróg Rudzickiej, Marii Wardas, Roztropickiej, Sadzonka

4 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

ZDJĘCIE NR 1

Zespół stawów w Iłownicy, widok z ul. Skoczowskiej (fot. Urszula Myga-Piątek)

ZDJĘCIE NR 2

Jedne z stawów w zespole Żabiego Kraju na granicy Pierśca i Roztropic– widok z ul. Marii Wardas (fot. Urszula Myga-Piątek)

ZDJĘCIE NR 3

Malownicze wnętrze krajobrazowe stawów w okolicy Iłownicy (fot. Urszula Myga-Piątek)

ZDJĘCIE NR 4

Kolonia kaczek na jednym ze stawów w okolicy Rozptropic (fot. Urszula Myga-Piątek)

ZDJĘCIE NR 5

Panoram stawów z drogi Skoczowskiej, w oddali zabudowania Iłownicy (fot. Urszula Myga-Piątek)

5 DOKUMENTACJA KARTOGRAFICZNA

POŁOŻENIE KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO

